METSÄTALOUS

Viljelmiähän on jouduttu hoitamaan kuudesta kymmeneen vuotta ilman yhtä ainutta satoa. **PÄÄLLIKKÖ SAKARI PÖNNIÖ, SIEMEN-TAPIO**

KIMMO HAIMI

Kävyt kuivataan erityisesti karistamoa varten suunnitellussa koneessa puhaltamalla niihin 40-asteista ilmaa. Lämpö ja kuivuus avaavat käpyjen suomut, ja siemen varisee kuljettimen hihnalle. Sakari Pönniö kurkistaa koneeseen.

Kuusien kantama käpytaakka raskain yli kymmeneen vuoteen

Kuusen runsas siemensato päätti seitsenvuotisen pulakauden. Kuusen siementä kerättiin myös metsistä, sillä siemenviljelyksiä ei ole riittävästi.

HAUSJÄRVI (MT)

”1990-luvulla luultiin, että nythän kuusen siemenviljelykset rupesivat tuottamaan”, kertoo Siemen-Tapion päällikkö **Sakari Pönniö**. Hyviä siemensatoja saatiin tuolloin parin vuoden välein. Sitten alkoikin ankea jakso.

Edellinen kunnon siemenvuosi kuusella oli 2006, sitä ennen vuonna 2000. Tämäntalvinen siemensato on parempi kuin edellinen, eli paras yli kymmeneen vuoteen.

Pitkän ajan siemenhuolto on sentään turvattu hyvinä satovuosina kerrytettävillä varmuusvarastoilla. Tapion varastot riittävät 6–7 vuodeksi. Siemen säilyttää itävyytensä hyvin kylmävarastossa.

Viime vuoden lopulla metsistä kerättiin Tapiolle noin 3 500 kiloa kuusen siementä, siemenviljelyksiltä saatiin noin 800 kiloa. Painossa mitattuna sato ei kuulosta häävilta, mutta on huomattava, että jo kuuteen grammaan sopii tuhat siementä.

Lämmin kesäkuu saa kuusen kukkimaan

Toisin kuin männynsiemen, suuri osa kuusen siemenestä kerätään tavallisista metsistä hakkuuaukeiden latvatähteistä.

Männyn siementä kerätään metsistä vain Kainuusta pohjoiseen. Etelämmässä männyn jalostettua siemenviljelyssiementä on riittävästi.

Kuusen siemenviljelykset ovat osoittautuneet pettymykseksi, sillä ne tuottavat käpyjä jopa kehnommin kuin metsien kuuset.

”Kuusen siemenviljelysten paikat eivät ole kovin onnistuneita”, Pönniö toteaa.

Kuusen siemenviljelyksiä pitäisi perustaa lämpimille rinnemaille, sillä kuusi tarvitsee kesäkuussa lämpöä.

Lämmin kesäkuu saa puut kukkimaan runsaina seuraavana vuonna. Kukinnan jälkeen siemenet kypsyvät kävyissä talveksi. Nykyisistä käpykuormista saa siis kiittää vuoden 2011 kesäkuun kelejä.

Tapio on perustanut uusia kuusen siemenviljelyksiä, mutta ne alkavat tuottaa käpyjä vasta 15–20 vuoden päästä.

”Toivottavasti”, Pönniö lisää.

Kävyt kerätään loka-joulukuussa

Etelä-Suomessa käytetään jonkun verran Virosta tuotua kuusensiementä. Eteläsuomalaisesta siemenestä kasvatettuja taimia taas siirretään hieman pohjoisemmaksi.

Kuusten istutus niiden alkuperää pohjoisemmaksi kannattaa. Eteläinen kuusi välttyy keväthallojen tuhoilta, koska se aloittaa kasvunsa myöhemmin kuin paikalliset puut.

Etelän kuusi myös päättää kasvunsa myöhemmin, mutta syyshallat eivät juuri uhkaa kesän mittaan varttuneita kasvaimia.

Näin puiden kokonaistuotos on suurempi kuin paikallisilla puilla – alkuperäsiirrot vastaavat siten kohtalaista jalostushyötyä.

Siementen itävyys romahtaa talvella, jos leudon jakson jälkeen koittaa kova pakkanen. Siemeniä uhkaa myös syödyksi tuleminen. Varsinkin kuusella on paljon siementuholaisia.

Riskien välttämiseksi keruu aloitetaan lokakuun alussa heti siementen kypsyttyä.

Syksyllä tiedotusvälineet Suomen tietotoimistoa myöten tarttuivat käpyjen keruuseen, tosin melko myöhään, sillä suuressa osassa maata keruutavoitteet oli jo täytetty. Pönniön piti toppuutella innokkaita soittajia jopa sunnuntaisin.

Siemen maksaa melko vähän

Tapiolle metsäsiemenen keruun järjestävät noin 20 eri metsänhoitoyhdistystä eri puolilta maata.

Siemenviljelysten sadon korjaavat itsenäiset urakoitsijat.

Tapion omat henkilöt hoitavat pääosan siemenviljelyksistä. Samat henkilöt ahertavat keruun jälkeen karistamolla. Tapiolla on sekä omia että metsäyhtiöiltä vuokrattuja siemenviljelyksiä.

Kuusen siemenviljelyssiemen on tuplasti kalliimpaa kuin metsikkösiemen.

”Viljelmiähän on jouduttu hoitamaan kuudesta kymmeneen vuotta ilman yhtä ainutta satoa”, Pönniö perustelee.

Taimien hinnassa kallis laatusiemen ei juuri näy, sillä siemenkustannus on vain murto-osa taimen hinnasta.

Männyn siemenviljelyssiemen tai kuusen metsikkösiemen maksaa maksaa verotta 500–700 euroa kilolta. Taimitarha saa siemenkilosta kasvatettua jopa 150 000 tainta.

HENRIK SCHÄFER

Lenninsiivet ovat vielä tallella, kun kävyt on karistettu. Siemeniä tuktii Tapion siemenkeskuksen johtaja Jouko Paija.

Elinvoimainen männyn ja kuusen siemen kasvattaa monta senttiä pitkän idun viikossa.

TAPION SIEMENKESKUS

Kävystä taimitarhalle

Tapiolle tuodaan käpyjä koko maasta Oitin siemenkeskukselle, missä siemen saadaan erikoiskoneiden avulla tehokkaasti talteen.
Kävyistä seulotaan roskat pois. Sen jälkeen niihin puhalletaan 40-asteista ilmaa. Käpyjen suomut aukeavat ja siemenet varisevat.
Lenninsiivet irtoavat siemenistä betonimyllyn tapaisessa rummussa, johon syötetään hankausaineeksi vettä ja ilmaa.
Lopuksi siemenet lajitellaan painon mukaan, sillä liian suuret tai pienet siemenet eivät sovellu taimitarhojen tarkkuuskylvökoneisiin.
Jokaisen erän laatu tarkastetaan idättämällä siemeniä laboratoriossa.
Siemenet säilytetään +2 asteessa, pitkäaikaisvarastossa -8 asteessa. Taimitarhoille ja muille asiakkaille toimitettavat erät pakataan yleensä sinetöityihin litran muovipulloihin.

KANTRI

Toisissa sitä vain on enemmän...

COLLEGETAKKI KOVAAN KÄYTTÖÖN

Huolella suunniteltu ja laadukkaasti valmistettu collegetakki parhaista materiaaleista kestää kovaakin käyttöä. Rajoitettu valmistuserä.

Tee tilaus osoitteessa:
http://kantri.ideshop.fi
Huom! Osoitteen eteen ei tule www-etuliitettä.

Tilaa huippusuosittu KANTRI-collegetakki
59,00/kpl
+toimituskulut

Metsäteollisuus suomii puukauppaa

Metsäteollisuus ry kaipaa puukauppaan uutta asentoa. Järjestön mukaan puukauppa kävi viime vuonna tavanomaista vaisummin ja yhtiöiden puukustannukset karkasivat käsistä.

Metsäteollisuus ry:n jäsenyritykset ostivat viime vuonna yksityismetsistä puuta 28,2 miljoonaa kuutiota. Ostot kasvoivat edellisvuodesta, mutta jäivät silti selvästi tavanomaista pienemmiksi.

Etenkin sahojen oli vaikeaa saada riittävästi puuta ja puukustannukset olivat lopputuotteiden hintoihin nähden liian kovat.

Metsäjohtaja **Tomi Salon** mukaan Suomen puumarkkinat eivät nykymuodossaan toimi parhaalla mahdollisella tavalla. Puun kysyntä ja tarjonta on saatava kohtaamaan esteettömästi.

”Ammattimainen puunjalostus tarvitsee vastapainoksi aktiivisen, elinkeinomaisen tai yrittäjämäisen metsätalouden. Yhteinen etu on hyödyntää metsiä taloudellisesti ja turvata puun tuotannon edellytykset.”

”Markkinoiden toiminnan parantamiseksi on löydettävä nopeasti pitkäjänteisiä keinoja, jossa aktiivista metsätaloutta kannustetaan ja puu saadaan liikkeelle”, sanoo Salo.

Metsätalouden rakenteet, kuten metsälörakenteen eheyttäminen tai omistuksen siirtäminen yrittäjämäisesti toimiville metsätalousyrittäjille, muuttuvat hitaasti. Muutos vaatii yhteistä kansallista tahtotilaa ja se on käynnistettävä mahdollisimman pian.

”Markkinaosapuolten yhteistyö sähköisen puukauppajärjestelmän luomiseksi on myös merkittävä edistysaskel parantaa puumarkkinoiden toimivuutta ja läpinäkyvyyttä”, Salo lisää.

Metsäteollisuuden valitus heikosti käyvästä puukaupasta ihmetyttää metsänomistajia. Metsänomistajat muistuttavat, että puukauppa kävi syksyllä tasaisemmin kuin koskaan aiemmin.

Puukauppamäärät myös kasvoivat, vaikka kantohinnat laskivat 2–7 prosenttia. Tukkia metsänomistajat myivät 16 ja kuitupuuta 8 prosenttia aiempaa enemmän.

JARMO PALOKALLIO

Liitot vetoavat päättäjiin

Metsäteollisuuden työnantaja- ja työntekijäliitot vaativat päättäjiltä pikaisia ja pitkäjänteisiä ratkaisuja metsä- ja muun vientiteollisuuden tulevaisuuden turvaamiseksi.

”Kilpailukyvyllä taataan sekä nykyisen tuotannon tulevaisuus että uudet investoinnit”, liitot muistuttavat.

Liitot vaativat kannustimia aktiiviseen metsänhoitoon. Koulutuksen ja kehitystyön yhteyttä elinkeinoelämään pitää vahvistaa.

Biotalouden innovaatioiden siirtymistä laajamittaiseen tuotantoon edistää.

Rikkidirektiivistä aiheutuvaan kustannusten nousuun liitot vaativat nopeita kompensaatiokeinoja.

”Lisäksi Suomen energiaverotus tulee kohtuullistaa EU:n sallimalle minimitasolle ja kaavaillusta windfall-verosta tulee luopua. Kotimaisia ympäristövelvoitteita ei saa vetää EU-tasoa tiukemmalle.”

MT